

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ МІНІСТЕРСТВА ЕКОНОМІКИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ М КОНСТАНЦ, НІМЕЧЧИНА
ВИЩА ШКОЛА РИНКОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ
У КАТОВІЦАХ (ПОЛЬЩА)

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОБЛАСНА СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРИВОРІЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАНАДСЬКЕ БЮРО МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ЧДТУ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧЕРКАСИ ЧДТУ 2005

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ МІНІСТЕРСТВА
ЕКОНОМІКИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ М КОНСТАНЦ, НІМЕЧЧИНА
ВИЩА ШКОЛА РИНКОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ У
КАТОВІЦАХ (ПОЛЬЩА)

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОБЛАСНА СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРИВОРІЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАНАДСЬКЕ БЮРО МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ЧДТУ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧЕРКАСИ ЧДТУ 2005

Матеріали конференції висвітлюють стратегічні питання розвитку економіки, вдосконалення податкової, інвестиційної та амортизаційної політики, інвестиційної привабливості регіонів, галузей і підприємств, інтенсифікації інтеграційних процесів та інші актуальні проблеми сучасної економіки, менеджменту та маркетингу.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Редакційна колегія:

- Герасимчук З.В.* – д.е.н., професор, Луцький технологічний університет
Гриньова В.М. – д.е.н., професор, Харківський державний економічний університет
Качала Т.М. – д.е.н., професор, Черкаський державний технологічний університет
Нусінов В.Я. – д.е.н., професор, Криворізький технічний університет
Турило А.М. – д.е.н., професор, Криворізький технічний університет
Харічков С.К. – д.е.н., професор, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ
Хомяков В.І. – д.т.н., професор, Черкаський державний технологічний університет
Шарапов В.М. – д.т.н., професор, Черкаський державний технологічний університет
Якубовський М.М. – д.е.н., професор, Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економіки та питань європейської інтеграції України
Яценко В.М. – д.е.н., професор, Черкаський державний технологічний університет

Науковий секретар Мокієнко Ю.М.

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

Теорія і практика сучасної економіки. Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції: Черкаси, 28-30 вересня 2005 року./ Відповідальний редактор Хомяков В.І. – Черкаси: ЧДТУ, 2005. – 383 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Гриньова В.М., д.е.н., професор,

Колодізев О.М., к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет

Особливістю сучасного етапу розвитку світової економіки є її інноваційний характер. Має місце постійне оновлення технологій в усіх галузях та секторах економіки, а не тільки безпосередньо в промисловому виробництві. Як свідчить практика, тільки реалізація інноваційної моделі розвитку економіки спроможна забезпечити науково-технічний, економічний і соціальний прогрес України, застосувати невикористані творчі кадрові ресурси, зменшити сферу діяльності тіньового сектору економіки, сприяти підвищенню рівня соціального захисту населення.

Початок нового тисячоліття, як початок впровадження стратегії економічного і соціального розвитку України на період до 2011 року визначена ініціативою Президента України, яка була викладена в його посланні до Верховної Ради України „Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002-2011 роки”. Цим документом передбачено реалізацію ідей затвердження в нашій країні інноваційної моделі розвитку суспільства. Становлення інноваційної моделі розвитку — це завдання не тільки економічної політики. Це, насамперед, органічне поєднання політичних, гуманітарних, соціально-психологічних та інших факторів, які тільки в комплексі спроможні сприяти розвитку суспільства на інноваційній основі.

Такий механізм передбачає систему елементів, а саме: заходів, спрямованих на всебічний розвиток людського потенціалу, підтримку науково-технічної діяльності, організацію інформаційного менеджменту, модернізацію промисловості та орієнтацію її потужностей на нововведення, формування в суспільстві інноваційних потреб. Важливою складовою цього механізму залишається система фінансового забезпечення і стимулювання інноваційного розвитку суспільства, яка повинна сформуватись і діяти за активної участі та під контролем держави.

Динаміка економічного розвитку України в 2004 році суттєво прискорилося — за сім місяців зростання реального валового внутрішнього продукту (ВВП) порівняно з відповідним періодом попереднього року становило 13,5 %. Виробництво продукції машинобудування зросло на 30,8 %, сільського господарства — на 25,9 %, а будівництва — на 26,4 %. Обсяг інвестицій в основний капітал за перше півріччя цього року зріс на 32 %. Номінальні доходи населення в січні — липні 2004 року підвищилися на 19,7

%, наявні доходи, які можуть бути використані на придбання товарів і послуг, – на 24,3 %, а реальні наявні – на 15,6 %.

Розвиток економіки завжди ґрунтувався на основі впровадження нових технологій. В умовах сучасного періоду трансформації міжнародного співтовариства економічний розвиток набув нової якості. До визначальних його рис можна віднести наступні: побудова інноваційного процесу як процесу формування, використання та розміщення інновацій в центр якісно нових, кількісних та структурних змін; розглядання інноваційного процесу як постійно діючого фактору; високу швидкість процесів трансформації; використання і розповсюдження інновацій по каналах міжнародних зв'язків в умовах подальшої глобалізації економічних перетворень.

Інноваційний розвиток відбувається в усіх секторах вітчизняної економіки, в тому числі й фінансово-кредитній сфері. Має місце постійне оновлення й вдосконалення технологій у такій сфері, як банківська. Впроваджуються нові банківські технології та з'являються нові банківські продукти. Інноваційно-інвестиційна модель розвитку, проголошена урядом України, потребує перетворення всієї банківської системи України в ефективну систему акумулювання заощаджень та спрямування їх у найперспективніші сектори економіки. Це потребує зміцнення самої банківської системи, підвищення її ефективності, надійності і стійкості.

Грошово-кредитна політика в минулому році забезпечила монетарну підтримку економічного зростання і структурних змін, спрямованих на поступове створення умов для переходу до стабільних темпів розвитку. Розвиток і структурні зміни в економіці країни ґрунтувалися на підвищенні як внутрішнього попиту, особливо інвестиційного, так і зовнішнього. Економічному зростанню сприяла активна кредитна підтримка банківської системи.

Впровадження в практику високих комп'ютерних, інноваційних технологій сприяють в той же час й глобалізації фінансової сфери в цілому. Серед головних тенденцій такого явища можна виділити такі: розповсюдження інноваційних банківських технологій; підвищення конкуренції на новому технічному рівні з врахуванням якісно нового рівня інформаційного забезпечення; зміна структури банківської системи в цілому за рахунок процесів злиття та поглинань, які мають місце в банківській сфері.

Глобальна фінансова система, що активно формується, призводить до виникнення глобальної фінансової конкуренції. Це, в свою чергу, веде до формування принципово нового зовнішнього середовища для національної банківської системи. Банківська система України серед держав Центральної та Східної Європи посідає передостаннє місце за відношенням банківських активів до валового внутрішнього продукту. Співвідношення банківських активів до ВВП в Україні складає приблизно 25 %, в той же час як в Хорватії та Чехії, які очолюють рейтинг, цей показник перевищує 80 %. Крім того, капітал всієї вітчизняної банківської системи за даними НБУ, відповідає

капіталу одного з найкрупніших польських банків Рекао (1,86 млрд. дол. США). Експерти вважають, що незабаром в Україні активізується процес укрупнення банків, як за рахунок банкрутств, так і злиття і поглинання. Основну роль в цьому відіграють вимоги НБУ до величини капіталу. Але на сьогоднішній день серед найбільших банків поки що не зафіксовано крупних угод такого роду.

Розвиток українського банківського бізнесу передбачає необхідність виникнення й нового типу банківського менеджменту – інноваційного банківського менеджменту, який можна визначити як процес управління впровадженням технічних і технологічних нововведень з постійною зміною в усіх сферах банківської діяльності з врахуванням певних змін зовнішнього середовища. На процес вирішення поставлених завдань впливають певні фактори, які будуть безпосередньо або опосередковано стримувати чи стимулювати розвиток банківських установ (рис. 1)

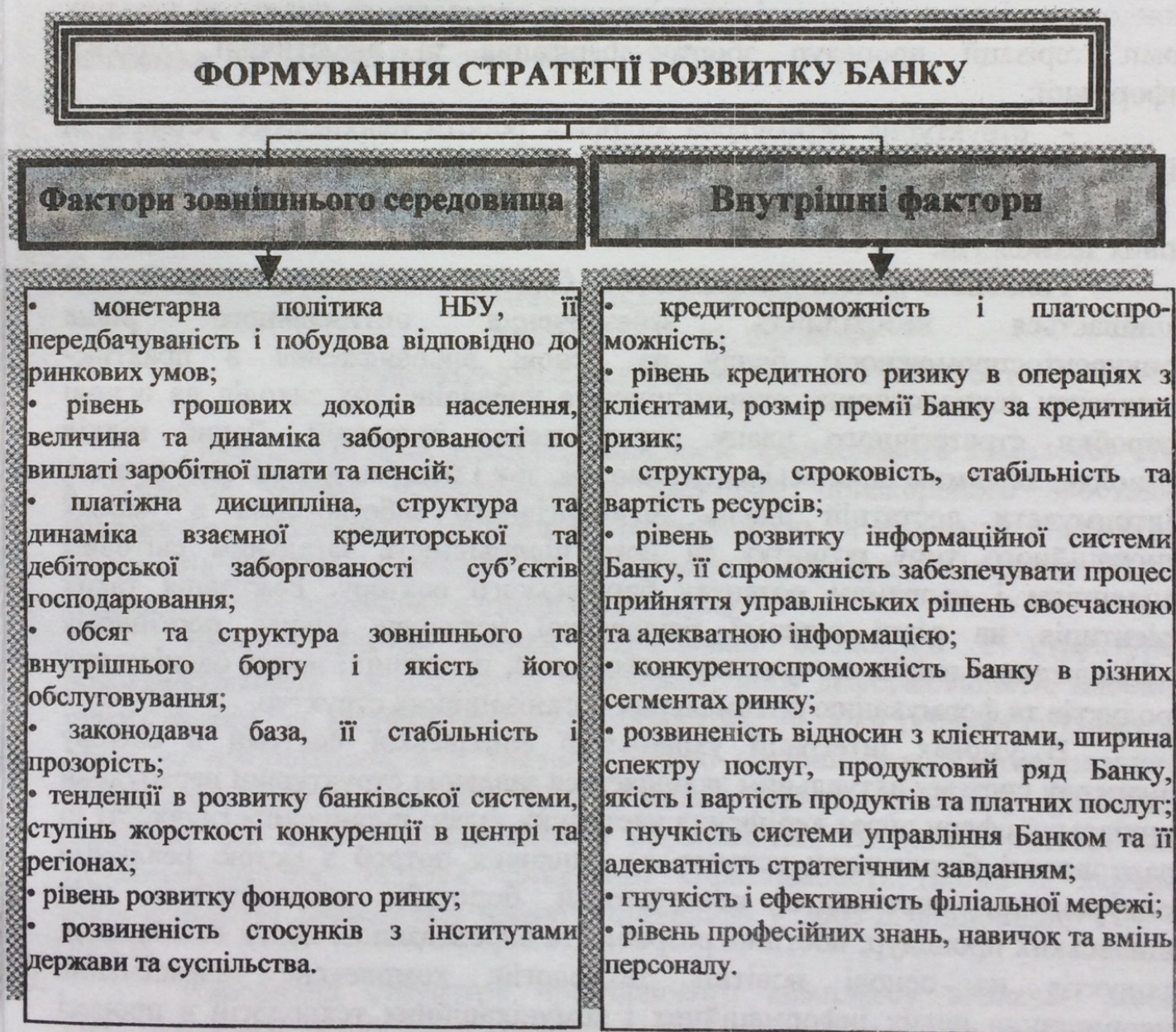

Рис. 1. Структура зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на реалізацію стратегії Банку

Врахування досвіду функціонування банківських систем провідних країн світу дозволяє узагальнити напрями інноваційних змін щодо підвищення ефективності банківського менеджменту, а саме:

- формування раціональної структури банку в цілому з врахуванням нових і традиційних технологій та інструментів банківської діяльності; самообслуговування; дистанційне обслуговування; використання засобів телекомунікаційного зв'язку;
- впровадження віртуальних банківських і фінансових технологій управління банківським рахунком, готівковими коштами, сплати комунальних рахунків; застосування електронного підпису;
- оптимізація банківської мережі структурних підрозділів та іншої інфраструктури банку;
- використання комплексної системи інформаційних та комунікаційних банківських технологій маркетингу банківських продуктів;
- підвищення якості внутрішнього контролю та аудиту за рахунок комп'ютеризації процедур збору, зберігання та аналітичної обробки інформації;
- структурна перебудова кадрової роботи банківських установ та підвищення її якості;
- своєчасне впровадження нових банківських продуктів на основі нових технологій.

Головною метою інноваційного банківського менеджменту була й залишається необхідність забезпечення оптимального рівня конкурентоспроможності банку на основі впровадження в практику комплексу технологічних, економічних та управлінських заходів на основі розробки стратегічного плану впровадження інновацій. Даний підхід дозволяє, як самим банківським установам, так і банківській системі взагалі, підтримувати достатній рівень технологічного забезпечення в умовах інноваційного типу розвитку та його відповідність загальним світовим тенденціям і напрямам розвитку банківського сектору. Реалізація таких орієнтирів на рівні окремої банківської установи сприяє постійному впровадженню найбільш сучасних технологій, пропозиції нових банківських продуктів та формуванню оптимальних організаційних структур.

В умовах інтеграції української банківської системи в світову фінансову систему актуальним залишається завдання структурної перебудови банківської сфери через вирішення наступних задач: підвищення гнучкості та адаптивності банківських установ до ринкових потреб з метою реалізації конкурентних переваг в конкурентній боротьбі; автоматизація усіх банківських процедур; постійна розробка та впровадження нових банківських продуктів на основі новітніх технологій; комплексне забезпечення використання нових інформаційних і комунікаційних технологій в процесі формування єдиного інформаційного середовища; реалізація ефективної маркетингової політики; забезпечення інноваційного підходу до застосування

методів управління структурними підрозділами та реалізації кадрової роботи. Перебудова економіки України на шляху інноваційного розвитку неможлива без реформування різних сфер відносин, для чого, без сумніву, необхідним є впровадження державою діючого механізму соціально-економічного розвитку, формування і функціонування якого повинно знаходитись під її пильним контролем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дынкин А.А., Грачев М.В., Дагаев А.А. и др. Контуры инновационного развития мировой экономики: прогноз на 2000 – 2015 гг. / Под ред. А.А. Дынкина. М.: Наука, 2000.
2. Козьменко С.М., Шпиг Ф.І., Волошко І.В. Стратегічний менеджмент банку: Навчальний посібник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2003. – 734 с.
3. Кудинов Л.Г. Инновационные стратегии в переходной экономике. М.: Изд-во Рос. экон. акад., 1998.

УДК 658

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРУКТУРИ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Хомяков В.І., д.т.н., професор

Вяткіна Т.Г., ст. викладач

Черкаський державний технологічний університет

Підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу стає в сучасних умовах найважливішим фактором прискореного зростання національної економіки. Недостатня розробленість, а подекуди відсутність механізмів управління конкурентоспроможністю стримує вихід економіки на траєкторію довгострокового сталого зростання.

Найуразливішим місцем української економіки є структурна розбалансованість промислового комплексу, його деформованість, високий рівень енерго- та капіталоемності виробництва. За роки реформ ситуація не лише не поліпшилася, а й значною мірою погіршилася. Частка паливно-сировинних галузей зросла з 1991 р. майже утричі і у 2003 р. становила половину від обсягів промислового виробництва. Водночас питома вага машинобудування, галузей соціальної спрямованості (легка і харчова промисловість) зменшилась удвічі і становила у 2003 р. відповідно 13,1 та 19,8 %.

Виробнича структура промислового комплексу визначає рівень енергоспоживання, обсяги шкідливих викидів, рівень екологічних витрат. За період з 1991 по 2003 рр. значно погіршилася структура промисловості України. Частка в загальному промисловому виробництві легкої

ЗМІСТ

Стратегія економічного розвитку України

Хомяков В.І., Благодетелева-Вовк С.Л. До питання методології економічного дослідження: компаративний аналіз як альтернатива мейнстріму	3
Гриньова В.М., Колодізев О.М. Впровадження інноваційного банківського менеджменту в контексті формування механізму соціально-економічного розвитку економіки України	7
Хомяков В.І., Вяткіна Т.Г. Формування конкурентної структури промислового комплексу	11
Якубовський М.М. Передумови та принципи реалізації інноваційно-структурної політики	14
Хомяков В.І., Бакум І.В. Класифікація типів перехідної економіки	17
Біла С.О. Теорії "Nation - building" та "State - building" в контексті глобалізації	20
Анкудович Т.Є., Білань М.Я., Сороко С.І. Місце і роль податкових витрат в реформуванні бюджетної складової економіки України	24
Вожжов А. П. Банковская система в стимулировании экономического роста в Украине	27
Головінов О. М. Про системне управління державною власністю	29
Загоруйко І.О. Лінійна модель динаміки закритої двогалузевої виробничої системи	32
Молдованов М.І. Системні ефекти інноваційного розвитку регіонів	33
Нечасв В.П., Одягайло Б.М. Економічний шлях України в умовах глобальної кластеризації	35
Палехова Л.Л. Програмний розвиток регіональних ринків у контексті «план дій Україна – ЄС»	38
Пепа Т.В. Управління розвитком регіональних господарських систем	42
Полова В.В. Методологічні підходи до факторів економічного зростання і розвитку національної економіки	45
Барило В.С. Инвестиции – главный рычаг подъема экономики Украины	48
Проданова Л.В. Економічне зростання: порівняльний аналіз сучасних концепцій	51
Танцюра О.А. Перспективи спеціальних економічних зон України	55
Ходирєва А.Є., Любченко О.М. Основні напрями цілепокладання сучасної регіональної політики	57
Шинкаренко О.М. Осадча Ю.М., Гончаренко О.О. Теоретико-методологічні основи регулювання економічних взаємовідносин в АПК	59
Авраменко О.В. Совершенствование механизма управления региональным развитием	60
Гребенюк С.М., Гарченкова О.О. Світовий досвід регулювання державного сектору економіки	64
Деркач М.Н. К вопросу о методах управления институциональным развитием переходной системы	66
Волохова І.С. Проблеми розвитку міжбюджетних відносин в Україні	69
Ishchenko N.V., Melnychenko O.O., Zhylenko R.V. Community economic development: conception and definition	72
Король Т.М. Фінансово-економічне регулювання розвитку агропромислового виробництва	75
Коробченко Н.М. Загальні стратегії розвитку підприємства	77
Стукаленко В.А. Евроинтеграционный курс Украины и системы бизнес-образования	79
Абрамчук М. Ю. Инновационная экологизация экономики как стратегия экономического развития Украины	82
Гололобова Т.В. Стратегія економічного розвитку ПЕК України як складова	85